

5. Концепція мовної освіти 12-річної школи // Дивослово. – 2002. – № 8. – С.58-62.
6. Міжнародна українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrintschool.org.ua/main.html>
7. Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrintschool.org.ua/main.html>
8. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
9. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/consular-affairs/otr>
10. Палінська О. Крок-1 (рівень А1 – А2). Українська мова як іноземна : книга для викладача. – 2-ге вид., випр. і доп. / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 84 с.
11. Пентилюк М. Варіантивні форми проведення сучасного уроку української мови. Українська мова і література в школі / М. Пентилюк, Т. Окуневич. – 2014. – №1 – С. 2-7.

Анотація. У статті розглядаються засади та основоположні принципи лінгводидактики щодо навчання українських дітей закордоном, а також специфіка підготовки сучасного високопрофесійного вчителя для українських зарубіжних шкіл.

Ключові слова: професійна компетентність, лінгводидактика, лінгвометодична компетенція, закордонний навчальний заклад, дидактичні і методичні принципи навчання української мови.

Today it is education, with religious institutions, is a powerful factor in the preservation of Ukrainian identity abroad. In a situation of considerable assimilative processes of world globalization particularly important issue of state support and development of Ukrainian education abroad. Particularly acute problem of developing educational programs, educational software, training teachers. An important issue is the integration of the Ukrainian language in the educational environment of the host countries of immigrants, problems of Ukrainian language teaching in a foreign language environment, development of distance learning courses studying the cycle of Ukrainian disciplines. An essential part of the learning process is educational materials, so the development of a new generation of materials – one of the urgent tasks of teaching. The feature development for schools of foreign countries is that, in addition to traditional media is relevant, ie those which used different ways of representing linguistic information (text, tables, video, audio, animation, graphics, etc.). The second important feature: this teaching should develop the network. The third feature – is an interactive software that is built in software on the principles of artificial intelligence. The organization of tasks, knowledge test, certification involves automated computer systems that provide continuous communication between all participants of the educational process. Taking into account national specificities language and culture of each nation in intercultural communication is nowadays an essential condition for successful learning. These conditions require school teacher – philologist who would be highly qualified expert having systemic knowledge, skills and abilities of linguistic, and psychological, pedagogical sciences, has effective modern methods of training and education.

Keywords: linguodidactics, Ukrainian Diaspora linhvocompetence, foreign school, didactic and methodological principles of teaching Ukrainian.

Отримано: 12.02.2015 р.

УДК 378.01.3 – 051 : 811.111

Сторчова Т.В.

ЛАТИНА У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Протягом багатьох століть антична традиція в європейській культурі є предметом ґрунтовних досліджень у галузі мовознавства, літератури, науки та мистецтва. Особливо актуальною постає латинська традиція у контексті спільної європейської ідентичності, яка визначається пріоритетністю правових, наукових, моральних, етичних, естетичних, соціальних цінностей життя сучасного європейця. Латинська мова, яка і нині зберігає почесне місце в ієрархії мов, відіграла вирішальну роль на всіх етапах розвитку культурної історії західних країн Європи, адже слугувала основою створення мовної картини світу, виступаючи уніфікатором європейської цивілізації.

Особливістю латини було те, що спершу вона функціонувала паралельно з тією чи іншою національною мовою або діалектом, сприяла її розвитку та становленню, слугуючи основою,

тривалий час вживалася паралельно з національною мовою та літературою, а потім витіснялася, зникла, залишаючи цінний спадок на тлі вже іншої мови.

Соціокультурна компетентність, за визначенням Н. Бориско та С. Шукліної [6, 429], це здатність особистості набувати різноманітних культурологічних, (лінгво-)країнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань і користуватися ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні. Вивченню формування соціокультурної компетентності присвячені наукові розвідки таких учених як І. Голуб, Н. Бориско, С. Шукліна, В. Вагнер, В. Кляйн тощо. Усі дослідження вчених проводяться у площині іншомовної міжкультурної комунікації за участі сучасних розмовних мов. Зокрема, досліджено явище культурного шоку для формування соціокультурної компетентності, окреслено особливості використання ситуацій міжкультурних непорозумінь та використання стереотипів для формування соціокультурної компетентності студентів (І. Голуб). Однак, у методиці навчання мов не зустрічаємо досліджень, які б розкривали роль латини у формуванні соціокультурної компетентності студентів-філологів, що становить **актуальність** статті.

Метою дослідження є визначення ролі латинської мови у формуванні соціокультурної компетентності майбутніх англійських філологів. Дослідження поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: дослідити історико-лінгвістичні етапи становлення англійського вокабуляру як презентанта лінгвокраїнознавчих знань на основі латини; відібрати та структурувати латинські презентанти англійської культури за соціокультурними компонентами навчальної дисципліни «Латинська мова».

Із запропонованої В. Фурмановою класифікації знань про країну і культуру її носіїв виокремлюємо ті знання, до яких дотична латинська культурна традиція:

- історико-культурний фон (становлення і розвиток етносу і країни, основні історичні події, географія тощо);
- соціокультурний фон (наука, культура, мистецтво, освіта, релігія тощо) [6, 429].

Якщо завданням мовознавства є показати, якою мірою латинські компоненти представлені у формі та змісті європейських мов [9], то, на нашу думку, важливим постає питання ролі латини як засобу опосередкованого спілкування та культурного взаєморозуміння між народами. У цьому контексті показовою є «співпраця» латини з англійською мовою, адже першою за часом мовою, що зіткнулася із англійською, була латина, протистояння якій, на думку Е. Курціуса [4, 45], стало причиною зародження германського діалекту із власне англійським національним характером і стилем життя.

Проведемо короткий екскурс у минуле, який дозволить виокремити основні історико-лінгвістичні підвалини формування англійського вокабуляру – презентанта культурологічних, (лінгво-)країнознавчих, соціокультурних та міжкультурних знань.

Перманентний вплив латини на становлення англійської мови тривав впродовж багатьох віків. Деякі латинські слова на позначення предметів споживання, матеріальної культури, слів пов'язаних із торгівлею увійшли у словниковий склад мов германських племен – англів, саксів, ютів і фризів ще до переселення останніх у Британію. Їх засвоєння було обумовлене торгівельним і військовим контактом цих племен із римлянами.

Як відомо, германські племена англів, саксів, ютів і фризів у V столітті здійснили захоплення більшої частини території Британії, що була заселена кельтськими племенами. До вторгнення германців Британія близько чотирьох століть знаходилася під владою Римської імперії. Однак не менш як за 30-35 років до появи германських завойовників римські легіони були відкликані з Британії для захисту Риму від натиску готських військ. Римських колонізаторів у Британії вже не було, коли її захопили германці, хоча римське населення там залишилося – легіонери, що отримали належну їм земельну ділянку, сім'ї воїнів тощо. Але сліди лексичного впливу латинської мови залишились у мові основного кельтського населення Британії. Вочевидь, саме через його посередництво у мову англосаксонців проникли латинські слова. Незважаючи на те, що римські легіони покинули острів 410 р., римські монументи пережили германські переселення.

У кінці VI століття почалася так звана християнізація Британії, тобто розповсюдження християнської релігії серед її населення у результаті намагання папської влади підкорити собі цей багатий новий регіон. В цю епоху, як і впродовж багатьох століть аж до нашого часу, латинська мова була загальноприйнятою мовою католицької церкви. Тому розповсюдження християнства у Британії створило нові умови між давньоанглійською та латинською мовою. Це була не народна латина, а церковна мова, насичена в значній мірі грецькими словами, що виражали поняття релігійно-культурного характеру [1, 106]. Ціла низка таких «церковних» латинських запозичень з часом піддалася переосмисленню, зовсім відірваному від їх первинної понятійної сфери.

Крім слів церковно-релігійного характеру в давньоанглійський період увійшло досить багато слів, що відносяться до інших сфер понять, наприклад, назви предметів щоденного вжитку,

назви багатьох овочів та рослин, уведених у кулінарну та лікувальну практику римськими монахами і місіонерами [1, 108].

У перші століття після введення у Британії християнства монастирі стали не тільки провідниками нової релігії і політичного впливу папської влади, але також і центрами літературного і наукового життя давньоанглійського суспільства. У них велася велика робота з написання літописів, створення історії Британії, створення збірок давньоанглійської поезії, підручників, граматик і словників латинської мови, перекладу наукових і релігійних творів з латинської на англійську мову. Вся ця робота не могла не відобразитися на словниковому складі давньоанглійської мови.

За підрахунками англійського лінгвіста А. Бо [8, 110] у згадану епоху в давньоанглійську мову увійшло приблизно 450 латинських слів, не рахуючи власних назв і англійських похідних від латинських коренів.

З цієї епохи встановлюється латинська мовна традиція не тільки в церкві, але і в галузі науки, школи, адміністративного управління. Від середньовічних школярів на заняттях вимагали не лише вміти читати мовою Риму, а й володіти нею усно та на письмі. Як результат, в англійській мові середовищі панувала традиція – щоб з легкістю цитувати давніх античних класиків як в усному, так і писемному мовленні, англійцям-прагматикам необхідно було читати їх твори [2, 65].

На протязі багатьох століть латинська мова є функціональною мовою усіх ділянок суспільної діяльності, не тільки у писемній, але й в усній формі. У середні віки і до епохи Відродження латинська мова, яка використовувалася вченими, релігійними діячами, лікарями *etc.*, представляла собою своєрідний продукт дещо штучного розвитку пізньої латини і суттєвим чином відрізнялася від класичної латини античних авторів [1, 189]. Однак інтерес до античної давнини, до літератури та мистецтва давнього Рима, що виник в епоху Відродження, сприяв введенню у мовне вживання справжньої класичної латини. Широке використання латинської мови було характерним не тільки для Англії, але і для всієї католицької Західної Європи на протязі півтори тисячі років.

Саме тому, починаючи із XII століття, стає важко визначити, чи є дане латинське слово в англійській мові безпосередньо запозиченим із самої латини чи воно потрапило в англійську мову через посередництво іншої мови – переважно французької.

Ще в XVII столітті наукові трактати в більшості випадків писалися латинською мовою. Англійські переклади цих трактатів, що з'явилися дещо пізніше, були переповнені латинізмами через складності адекватної передачі авторської думки англійською мовою, або частіше, завдяки намаганню перекладача зберегти науковий стиль викладу, який у його свідомості пов'язувався із латинською традицією.

Латинські запозичення середньоанглійського і раньоанглійського періоду представляють собою переважно абстрактні іменники і слова наукового використання. Багато з них за наших часів зовсім вийшли із ужитку, але кількість збережених в словниковому складі англійської мови латинізмів XIII-XVIII століть досить велика.

Латинська традиція продовжується в англійській мові і у XIX та XX століттях, хоча винятково у термінологічній сфері.

Таким чином, тривале контактування обох мов своїм результатом за підрахунками учених складає 75 % латинського вокабуляру від усього обсягу англійської лексики. Це дає підстави говорити про вагомий соціокультурний компонент навчальної дисципліни «Латинська мова», адже історія становлення етносу країни, розвиток її культури, науки, мистецтва, релігії нерозривно пов'язаний із становленням її мови.

Оскільки соціокультурна інформація відображається в лексиці та фразеології, на основі лінгвокраїнознавчого підходу нами була зроблена спроба відбору латинських презентантів інформативно-тематичної та мовної інформації, яка характеризує англійську матеріальну й духовну культуру. Латинські презентанти ми структуруємо за соціокультурними компонентами навчальної дисципліни «Латинська мова»:

1. Соціокультурний змістовий компонент, спрямований на формування соціокультурних знань майбутніх англійських філологів, містить:

- а) латинські презентанти соціокультурного фону (e.g. наука, освіта) в англійській культурі:
  - групи слів-аббревіатур на позначення наукових ступенів та вчених звань: **M.A.** – *Magister Artium* (Lat.), *Master of Arts* (Eng.); **Ph.D.** – *Philosophiae Doctor* (Lat.), *Doctor of Philosophy* (Eng.); **B.Sc.** – *Baccalaureus Scientiae* (Lat.), *Bachelor of Science* (Eng.) *etc.*;
  - загальнонавчальні абревіатури в англійській мові: **A.D.** – *Anno Domini*; **CV** – *curriculum vitae*, **a.m.** – *ante meridiem*; **p.m.** – *post meridiem*; **e.g.** – *exempli gratia*, **etc.** – *et cetera*, **v.v.** – *vice versa* *etc.*;

б) латинські презентанти історико-культурного фону (основні історичні події, географічні відомості) про англословну культуру або в англословній культурі:

- праці класиків античності, у яких йдеться про зародження англійського етносу: Гай Юлій Цезар “*Commentarii de bello Gallico*” *Descriptio Britanniae*, lib. IV, cap. XII-XIV etc.;
- географічні назви міст: Chester, Colchester, Manchester (лат. castra “табір”); Lincoln, Colchester (лат. colonia “колонія”) etc.;

с) латинські презентанти загальнокультурного фону (елементи римської культури, міфології, пареміології) в англословній культурі:

- латинські лексичні запозичення з елементами античної культури: **forum** (Lat.) – площа, центральна площа стародавнього Риму, де відбувались суди і політичні дебати. Сучасне значення: трибуна, політичне угруповання для висловлення певної позиції, представницький орган [3, 434]: American Forum for Global Education, Technology Investment Forum;
- вирази-презентанти міфологічних лінгвокультурних утворень: horn of plenty, cornucopia etc.;
- імена-образи греко-римських богів, міфологічних героїв та їх похідні: Apollo, Narcissus, Mentor, Adonis, Penelope, Nemesis, Demeter, odyssey, herculean, draconian, to tantalize etc.;
- словосполучення-узагальнення міфологічного значення: Augean stables, a Procrustean bed, Achilles’ heel, the Gordian knot, a sword of Damocles etc.;
- паремії та стійкі словосполучення на позначення реалій римської історії та греко-римської міфології: When in Rome, do as the Roman do, Rome was not built in a day, Beware of Greeks bearing gifts, a Spartan lifestyle, to cross the Rubicon etc.;
- паремії культурологічного характеру (для практичного використання в англословному контексті): The student of Latin in the United States was becoming a **rāra avis** in the 1960s and early 70s, but there has been a remarkable resurgence of interest since then;
- оказіональні паремії сучасного англословного контексту (e.g. реклами): **Vēni, vīdi, visa** “I came, I saw, I bought everything in sight!” (девіз шопоголіків), **Vēni, vīdi, vegi** “I came, I saw, I had a salad” (девіз вегетаріанців) etc.

2. Соціокультурний практичний компонент, спрямований на формування соціокультурних знань, навичок та вмій майбутніх англійських філологів. У методиці навчання класичних мов виділяють інформаційні, орієнтувальні, виконавчі та контролювальні вправи [7, 145]. Традиційно такі типи соціокультурних вправ акумулюються із граматичними, лексичними, перекладацькими вправами та вправами на читання текстів.

На нашу думку, навчання англійських філологів латинської мови передбачає паралельне застосування обох мов – латинської та англійської, за умови володіння останньою викладачем з латини. Наведемо декілька прикладів таких вправ:

- *інформаційна вправа*, спрямована на поповнення фонових знань та ознайомлення студентів із засобами вираження мовної соціокультурної інформації, e.g. на matching:

Homīnum est infinita multitūdo creberrīmaque aedificia fere Gallīcis consimilia, pecōrum magnus numērus.	Їсти зайців, курей та гусей вважається гріхом, проте їх тримають для забави.
Lepōrem et gallīnam et ansērem gustāre fas non putant; haec tamen alunt anīmi voluptātisque causa.	Населення тут надзвичайно густе, подвір’я розташовані дуже близько одне від одного і переважно схожі на галльські; худоби дуже багато.
Loca sunt temperatiōra quam in Gallia, remissioribus frigoribus...	Клімат більш м’який, ніж у Галлії, оскільки холод не такий сильний.

Gajus Julius Caesar “Commentarii de bello Gallico” Descriptio Britanniae, lib. IV, cap. XII [5, 189];

- *орієнтувальна вправа*, спрямована на формування орієнтовних навичок швидкого розпізнавання та/або використання соціокультурної інформації, e.g. на заповнення пропусків (алограм, слів-абревіатур) в англословних реченнях: 1) **Ergo**, you know what Descartes meant in his Discourse on Method when he said “Cogito ergo sum”. 2) All of the objects in our solar system (planets, comets, etc.) orbit the sun. 3) **N.B.**: While all of the study participants were interviewed about their prior medical histories, researchers did not have access to their medical records to confirm the accuracy of self-reported data. 4) After studying hard for so many years, I definitely feel that I’ve earned my **M.S.** in biology.
- *виконавча вправа*, спрямована на написання англословних міні-текстів із використанням латинських паремій на будь-яку тематику: (from Cicero’s indictment of Catiline): **cum tacent, clamant** i.e. “by their silence they condemn you.” Poor Catiline, perhaps he had too much

to drink, **usque ad nauseam**, and spilled the beans, ignoring the warning, **in vino veritas**; if only he had observed Horace's **aurea mediocritas**, he might have received **auxilium ab alto**, but the gods, it appears, were against him. And so he met his end, **semel et simul ...** [10, 218]; – *контрольовальна вправа*, спрямована на контроль точності, повноти та чіткості розуміння соціокультурної інформації при читанні латиномовних текстів. Наприклад, завдання до тексту Bede, *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* 4.24; 8th cen. [10, 301-302]:

Прочитайте текст, визначте невідомі граматичні форми. Проаналізуйте їх.

Розкажіть, що Ви знаєте, про англосаксонського поета Кедмона.

Якими латинськими іменниками у тексті передається значення слова «Бог». Наведіть їх еквіваленти в англійській мові. Поясніть причину такої варіативності.

Виберіть латиномовні та англосаксонські паремії на релігійну тематику.

Таким чином, латина як *gentium Mercurius*, а також єдина літературна мова народів Західної Європи, мова культури та державності упродовж цілої низки століть відіграла вагомую роль у становленні їхньої мови, культури, науки, освіти, права, дипломатії. Оскільки латинською були пронизані усі ланки історико-культурного та соціокультурного фону Британії, її дотичність до всього англосаксонського становить основи соціокультурної компетентності майбутнього філолога, яка реалізується на основі знань латинської та англійської мовної інформації, інформативно-тематичної екстралінгвістичної інформації та навичок її застосування в іншомовному спілкуванні, адекватного розуміння та інтерпретування автентичних текстів, фільмів, творів мистецтва.

Список використаних джерел

1. Амосова Н. Н. Этимологические основы словарного состава современного английского языка / Наталья Николаевна Амосова. – М. : Изд-во. л-ры на иностр. яз., 1956. – 218 с.
2. Гинтовт С. И. Беседы по методике латинского языка / Степан Иванович Гинтовт. – С.-Петербург : Тип. Монтвида, 1910. – 77 с.
3. Етимологічно-семантичний словник української мови / Митрополит Іларіон ; [за ред. Ю. Мулика-Луцика] // Ін-т дослідів Волині [Ч.39]. – Вінніпеґ : накладом тов-ва «Волинь», 1995. – Т. 4. – 557 с.
4. Курціус Е. Р. Європейська література і латинське середньовіччя / Ернст Роберт Курціус. – Львів : Літопис, 2007. – 752 с.
5. Латинська мова : підручник / Н. М. Яковенко, В. М. Миронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 455 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
7. Шовковий В. М. Методика викладання класичних мов / В'ячеслав Миколайович Шовковий. – К. : Вадекс, 2012. – 222 с.
8. Vaugh, A. History of the English Language / A. Vaugh, T. Cable. – Routledge : Person Education, 2002. – 459 p.
9. Keipert, H. Das Lateinische in der Geschichte der Russischen Sprache / Helmut Keipert // Eurolatein : das griechische und lateinische Erbe in den europaischen Sprachen. – Tubingen : Niemeyer, 1996. – 345 s.
10. Wheelock's Latin : The Classic Introductory Latin Course, Based on Ancient Authors / Frederic M. Wheelock. – New York : HarperResource An Imprint of HarperCollins Publishers, 2005. – 562 p.

Анотація. У статті розглядаються можливості використання латиномовної спадщини у формуванні соціокультурної компетенції майбутніх англійських філологів. Проаналізовано особливості становлення англійського вокабуляру за посередництва латини, здійснено відбір інформативно-тематичної та мовної інформації, структуровано латинські презентанти за соціокультурними компонентами навчальної дисципліни «Латинська мова».

Ключові слова: латинська традиція, англійський вокабуляр, соціокультурна компетенція, латинські презентанти, соціокультурні компоненти навчальної дисципліни «Латинська мова», соціокультурні вправи.

Summary. The Latin tradition in the history of the development of Western European countries played the leading role in the context of unification of European civilization. Sociocultural competence is considered as a person ability to get cultural, sociocultural and intercultural knowledge and skills to use them. The Latin tradition is interpreted in the segments of historico-cultural background and socially background. In this context it is the way of conversation and cultural mutual understanding among peoples. In was done an excursus to history of English vocabulary's formation on the base of Latin – 75 % of Latin lexical units are used in the English lexicon.

On the base of linguistic and area studies approach it was done the selection of Latin presenters that describe the English material and spiritual culture. They were systematized due to the components of Latin as a subject.

Sociocultural content component contains abbreviation words, allographs, selected works of classical authors about English nation, geographical names, Latin borrowed words with elements of ancient culture, myth expressions, names of Greco-Roman gods, myth heroes, myth phrases, bywords etc. Sociocultural practical component is based on the using of such types of exercises as informative, referenced, executive and controlled. These exercises can be used on the base of both languages – Latin and English. The relation of English material and spiritual culture to the source of Latin tradition is the base for forming students' sociocultural competence. The knowledge of Latin and English linguistic information, extralinguistic information and skills of their using in the communication form the conditions for high training of Philology majors in the National Universities of Ukraine.

Key words: *latin tradition, English vocabulary, sociocultural competence, Latin presenters, socio-cultural components of Latin, sociocultural exercises.*

УДК 373.5.016: 82(100)

Шулик П.Л.

ДІАЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ М. БУБЕРА ЯК ОСНОВА ВИВЧЕННЯ СТАРОЗАВІТНИХ ТЕКСТІВ

Характер художнього сприйняття визначається не тільки художнім текстом, але й особливостями реципієнта. І незважаючи на те, що Біблія є ключовим текстом, що склав основу культур багатьох народів світу, у ній відбулися перш за все моральні норми і цінності, звичаї, духовне життя, уявлення про світ та естетичні ідеали давньої людини. Тому біблійні, особливо старозавітні, тексти не просто сприймаються сучасною молоддю.

Коло питань, пов'язаних з вивченням біблійних текстів на уроках світової літератури, надзвичайно широке, і у межах однієї статті їх неможливо представити в повному обсязі, а тим більше вирішити. Тому зупинимось на проблемі підходу до старозавітних текстів. Важливість цієї проблеми визначається як складністю сприйняття цих текстів при безпосередньому їх вивченні сучасною молоддю, так і тим, що вони розглядаються і як джерело інтертекстуальності інших художніх творів. І в першому, і в другому випадках ми маємо справу з інтерпретацією, точніше з множинністю варіантів інтерпретацій. Літературний твір можна інтерпретувати, керуючись або першим враженням про нього, або якимось сакральним розумінням, або інтуїцією тощо, але школа аж ніяк не може обмежитися, наприклад, виключно інтуїтивним сприйняттям і тлумаченням художнього тексту. Тому потрібно враховувати ступінь вірогідності інтерпретації, яка допоможе досягти хоча би відносно повного розуміння смислу тексту.

У численних варіантах тлумачення канонічного тексту Біблії важливо знайти основу для його розуміння. Пошуки цієї основи спонукають до створення концепцій, які і визначають той чи інший підхід до давнього тексту. Розмаїття цих концепцій вражає. Їх можна поділити на такі, що спираються на «гуманітарні науки», які, «отдавая дань рациональности, жаждущей разоблачения универсальной логики, предложенной в мифе ... или поэме, приходят к изучению в Библии только логики или риторики текста. Они не принимают в расчет ее священного значения. Тем не менее в результате этого позитивного и нейтрального анализа они надеются вскрыть механизм, обнаружат тайну того, что получено свыше как «сокровенное», и которое имплицитно воздействует в этом качестве» [8, 279], і такі, що стверджують домінування в Біблії релігійного (юдейського чи християнського) досвіду, «за которым скрывается обряд, или, более того, предписывая определенный ритуал, религиозный опыт выходит за пределы обряда в пользу буквы, интерпретативных значений и Единого Вечного Смысла, который ходатайствует за человека перед Богом» [8, 279]. По суті і сам викладач, прагнучи відкрити учням світ Біблії, так чи інакше тлумачить його, адже неможливо повністю абстрагуватися від конкретної ситуації, стати об'єктивним. Претензія на об'єктивність – химерична, як ілюзорна віра у можливість звільнитися від суб'єктивності сприйняття, обумовленого культурною ситуацією, в якій знаходиться людина, що прагне зрозуміти невідому їй традицію, втілену у біблійних текстах. Кожна доба має свою культурну традицію і відповідно до неї свою інтерпретацію давнього тексту. Отже, наша орієнтація у біблійному світі залежить від традиції, яка існує у сучасному світі. У межах статті зупинимось лише на окремих концепціях, які визначають сучасні підходи до